

gp.mk@gov.si

Številka: 62231-1/2024/8

Ljubljana, 22. avgust 2024

EVA: 2024-3340-0041

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Odlok o razglasitvi Frančiškanskega samostana Kostanjevica v Novi Gorici za kulturni spomenik državnega pomena – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP:

1. Vlada Republike Slovenije je izdala Odlok o razglasitvi Frančiškanskega samostana Kostanjevica v Novi Gorici za kulturni spomenik državnega pomena in ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.
2. Vlada Republike Slovenije po Državnem odvetništvu Republike Slovenije pošlje zemljiškoknjižnemu sodišču Odlok o razglasitvi Frančiškanskega samostana Kostanjevica v Novi Gorici.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka
Vlade Republike Slovenije

Priloga:

Odlok o razglasitvi Frančiškanskega samostana Kostanjevica v Novi Gorici za kulturni spomenik državnega pomena

Sklep prejmejo:

- Ministrstvo za kulturo, Maistrova 10, 1000 Ljubljana,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo, Mestni trg 4, 1000 Ljubljana,
- Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje, Gregorčičeva 25, 1000 Ljubljana,
- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Poljanska 40, 1000 Ljubljana,
- Goriški muzej, Grajska cesta 1, 5000 Nova Gorica,
- Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška ulica 1, 1000 Ljubljana,
- Državno odvetništvo Republike Slovenije, Šubičeva 2, 1000 Ljubljana.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/		
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:		
<ul style="list-style-type: none"> – mag. Ksenija Kovačec Naglič, sekretarka, – Magda Miklavčič Pintarič, sekretarka 		
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:		
Pri pripravi gradiva so sodelovali strokovnjaki Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije.		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
5. Kratak povzetek gradiva:		
(Izpolnite samo, če ima gradivo več kakor pet strani.) V skladu z Zakonom o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1) lahko Vlada Republike Slovenije za kulturni spomenik državnega pomena razglasi enoto kulturne dediščine, ki ima izjemen pomen za Republiko Slovenijo. Kulturni spomenik lokalnega pomena Frančiškanski samostan Kostanjevica v Novi Gorici (EID 1-04799) je pristojna strokovna organizacija, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Nova Gorica ovrednotila in utemeljeno predlagala za spomenik državnega pomena.		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA/NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA/NE
c)	administrativne posledice	DA/NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA/NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA/NE
e)	socialno področje	DA/NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	DA/NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: (Samo, če izberete DA pod točko 6.a.)		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):				
– prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,				
– odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,				
– obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.				

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

Odlok za razglasitev kulturnega spomenika državnega pomena nima neposrednih finančnih posledic.

Kratka obrazložitev

Odlok določa izjemnost dediščine in varovane sestavine ter obseg in varstveni režim kulturnega spomenika in njegovega vplivnega območja na podlagi strokovnega vrednotenja, kar nima finančnih posledic.

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

DA/NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije: DA/NE
- Združenju občin Slovenije: DA/NE
- Združenju mestnih občin Slovenije: DA/NE

Mestna občina Nova Gorica, na območju katere leži samostan, ga je že sama leta 1985 razglasila za kulturni spomenik lokalnega pomena. Zavod je pri pripravi gradiva sodeloval z občino.

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani:

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA/NE

(Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.)

(Če je odgovor DA, navedite:

Datum objave: 21. 5. 2024

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z ZVKD-1.

- Mesto objave na spletu: <https://www.gov.si/novice/2024-05-24-javna-obravnavo-odloka-o-razglasitvi-franciskanskega-samostana-kostanjevica-za-kulturni-spomenik/> (objavljeno 24. maja 2024);
- <https://www.zvkds.si/javna-obravnavo-odloka-o-razglasitvi-franciskanskega-samostana-kostanjevica-v-novi-gorici-za-kulturni-spomenik-drzavnega-pomena/> (objavljeno 22. maja 2024);
- <https://www.nova-gorica.si/izpostavljeno/51715/javna-obravnavo-odloka-o-kostanjevici> (objavljeno 22. maja 2024).

Rok za pripombe javnosti: od 22. maja 2024 do 7. junija 2024.

V prostorih samostana Kostanjevica je bila 31. maja 2024 izvedena javna razprava o predlogu odloka.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA/NE

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

DA/NE

Priloge:

- Priloga 1: predlog sklepa
- Priloga 2: odlok
- Priloga 3: obrazložitev

Dr. Asta Vrečko
ministrica

PRILOGA 1

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP:

1. Vlada Republike Slovenije je izdala Odlok o razglasitvi Frančiškanskega samostana Kostanjevica v Novi Gorici za kulturni spomenik državnega pomena in ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.
2. Vlada Republike Slovenije po Državnem odvetništvu Republike Slovenije pošlje zemljiškoknjižnemu sodišču Odlok o razglasitvi Frančiškanskega samostana Kostanjevica v Novi Gorici za kulturni spomenik državnega pomena.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka
Vlade Republike Slovenije

Priloga:

- Odlok o razglasitvi Frančiškanskega samostana Kostanjevica v Novi Gorici za kulturni spomenik državnega pomena.

PRILOGA 2:

Na podlagi prvega odstavka 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE) Vlada Republike Slovenije izdaja

O D L O K

o razglasitvi Frančiškanskega samostana Kostanjevica v Novi Gorici za kulturni spomenik državnega pomena

1. člen

(1) Za kulturni spomenik državnega pomena se razglasi enota dediščine:

– Nova Gorica - Frančiškanski samostan Kostanjevica, EID 1-04799.

(2) Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev enote dediščine iz prejšnjega odstavka za spomenik državnega pomena (v nadaljnjem besedilu: spomenik), varovane sestavine spomenika, obseg spomenika, vplivno območje, varstveni režim spomenika in varstveni režim vplivnega območja so določeni v prilogi, ki je sestavni del tega odloka (v nadaljnjem besedilu: priloga).

(3) Izvirnike načrtov, na katerih so prikazane meje spomenika in njegovega vplivnega območja, hranita ministrstvo, pristojno za kulturno dediščino, in Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljnjem besedilu: zavod).

2. člen

(1) Lastnik, posestnik in upravljavec spomenika sorazmerno s svojimi zmožnostmi omogočijo predstavljanje in brezplačno dostopnost spomenika javnosti. Javni dostop ne sme ogrozati varovanih sestavin spomenika.

(2) Dodatne zahteve glede zagotavljanja javne dostopnosti spomenika so opredeljene v prilogi.

3. člen

Za vse posege v spomenik in za posege v njegovo vplivno območje, kjer je tako določeno v prilogi, je treba predhodno izpolniti kulturnovarstvene pogoje in pridobiti kulturnovarstveno soglasje zavoda, razen če zakon, ki ureja varstvo kulturne dediščine ali graditev objektov, ne določa drugače.

4. člen

Spomenik se označi s predpisano oznako v skladu s predpisom, ki ureja označevanje kulturnih spomenikov, tako da ta ne krni zgodovinske podobe ali posameznih delov spomenika. Mikrolokacijo oznak določita v soglasju zavod in lastnik ali upravljavec spomenika.

5. člen

Izvajanje tega odloka nadzira inšpektorat, pristojen za kulturno dediščino.

KONČNI DOLOČBI

6. člen

V skladu s tretjim odstavkom 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE) se v zemljiški

knjigi po uradni dolžnosti zaznamuje status kulturnega spomenika na nepremičninah, navedenih v prilogi v razdelku »Obseg spomenika«.

7. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana,
EVA 2024-3340-0041

Vlada Republike Slovenije
dr. Robert Golob
predsednik

Identifikacija spomenika: Nova Gorica - Frančiškanski samostan Kostanjevica, EID 1-04799

Obseg razglasitve: posamezni spomenik

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

- samostan na nepozidanem zelenem griču nad ravnino okoliške poselitve je izjemna dominantna v krajini ter je prepoznaven del prostora obeh mest ob državni meji, Gorice in Nove Gorice;
- cerkev romarskega značaja in samostan sta na avtentični lokaciji vse od 17. stol. in sta ohranila prvotni značaj, vključno s historičnim dostopom (Pot na Kapelo), ter avtentično rabo skoraj nepretrgoma od svojega nastanka;
- v prvi svetovni vojni močno poškodovane stavbe so primer dobre strokovne prenove po vojni;
- cerkev spada med najstarejše zgodnjebaročne arhitekture 17. stoletja na Slovenskem in je pomemben člen v razvoju sakralne arhitekture. V goriški in slovenski prostor je uvedla paladijevski motiv fasade z velikim termskim oknom. Njena zasnova je rezultat prepleta redovnih pravil bosonogih karmeličanov ter prvin, ki jih je narekoval romarski značaj prvotne cerkve;
- cerkev krasi bogata in izjemno kakovostna štukturna dekoracija iz 17. in 20. stoletja. Štukature iz 17. stoletja v ladji so del Francesca Rosine iz Lugana in spadajo med najstarejša dela lombardskih mojstrov na Slovenskem, v prezbiteriju pa vidimo delo Andrea Larduzzija, mojstra z območja Gardskega jezera;
- cerkvena in samostanska stavba skupaj z bogato opremo je del opusa številnih pomembnih goriških mojstrov 17. stoletja, kot so Giambattista Spinelli, Carlo Gianni, Giovanni Torre, kamnoseška delavnica Pacassi. Tudi v kasnejših obdobjih so na Kostanjevici ustvarjali pomembni lokalni in širše regionalno priznani avtorji, na primer Leonardo Rigo, Giovanni Moro, Francesco Grossi, Silvan Barič, Danilo Fürst;
- v samostanu je Škrabčeva knjižnica, ki velja za eno bogatejših zbirk v Sloveniji. Vključuje tudi nekdanji svetogorski fond. Imenuje se po patru Stanislavu Škrabcu, ki je v Kostanjevici živel in ustvarjal 42 let ter velja za največjega slovenskega jezikoslovca druge polovice 19. stoletja;
- samostan je podpirala vrsta pomembnih plemiških družin Goriške (Turn, Lantieri, Strassoldo, Neuhaus, Coronini, Kromberk, Locatelli). Številni njihovi člani so si cerkev izbrali za poslednje bivališče, na kar spominjajo nagrobne plošče v tlaku in na stenah cerkve;
- pod prezbiterijem cerkve je grobnica Burbonov, kjer so v sarkofagih pokopani zadnji člani francoske dinastije Burbonov skupaj s kraljem Karlom X., zadnjim kraljem Francije iz te dinastije. Ker je Karl X. edini kralj, ki ni pokopan v baziliki svetega Denisa v Parizu, Francozi poznajo Kostanjevico kot »Le Petit Saint-Denis« (mali sv. Denis);
- samostan, ki že od nastanka stoji na stičišču različnih kultur, je bil z vsebino in delovanjem obeh meniških redov pomemben družbenopovezovalni člen ter je še zdaj pomemben živi kulturni ter duhovni prostor za prebivalce na obeh straneh državne meje.

Varovane sestavine spomenika:

- prostorska podoba z avtentično lokacijo in dominantnostjo v prostoru, razmerjem med pozidanim in nepozidanim prostorom (zeleni pas), glavnimi vedutami na spomenik (Pot na Kapelo, Sončna ulica, Prvomajska ulica, okoliški hribi) in glavnimi dostopi do samostana;
- prostorska zasnova z zasnovo širšega prostora (parcelacija), prostorsko celovitostjo (ohranjenost neposredne okolice, ohranjenost odprtega prostora, izraženost zgodovinsko pogojenih in utemeljenih meja v prostoru), stavbami oziroma objekti (samostan, cerkev, gospodarsko poslopje, kapelice) v gabaritih in gradivu ter pripadajoči odprti prostor (samostanski vrt, kamniti oporni zidovi, terase);
- stavbe v celoti s tlorisnim in višinskim gabaritom, konstrukcijsko zasnovo in gradivom, strešno konstrukcijo, kritino, arhitekturnimi členi, kompozicijo fasade, gradivom, barvo in strukturo fasade, likovnimi prvinami in fasadnimi detajli, stavbnim pohištvom in poslikavami, vključno s prvotnimi ometi in morebitnimi še neodkritimi poslikavami;
- notranjščina stavb s funkcionalno zasnovo in oblikovanostjo, vključno z načinom obdelave prostorov (historični tlaki, avtentični ometi, stropi), avtentičnimi materiali in gradivom ter arhitekturnimi oziroma likovnimi prvinami (štukature, poslikave, kipi, napisne plošče in druga obeležja);

- pohištvo, notranja oprema in predmeti, popisani v inventarni knjigi premožnin, ki je sestavni del predloga za razglasitev spomenika, vključno s šestimi oltarji v cerkvi, kamnitimi sarkofagi, kovinskima krstama ter drugo opremo v grobnici in vodnjaki;
- celoten fond Škrabčeve knjižnice (po katalogu);
- arheološke ostaline.

Obseg spomenika:

parcele 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1553/1, 1553/2, 1554/1, 1554/2 v katastrski občini 2304 NOVA GORICA;
stavbi 2055 in 2063 v katastrski občini 2304 NOVA GORICA.

Vplivno območje:

parcele. 1513, 1514/2, 1514/3, 1515/1, 1515/4, 1515/5, 1515/6, 1515/7, 1516/2, 1516/3, 1516/4, 1516/5, 1516/6, 1517/1, 1517/2, 1517/3, 1518/2, 1518/3, 1518/5, 1518/6, 1519, 1520, 1521/1, 1521/2, 1522/3, 1522/4, 1522/5, 1522/6, 1523, 1524, 1525/1, 1525/2, 1526/3, 1526/4, 1526/5, 1526/6, 1526/7, 1526/8, 1527/5, 1527/6, 1527/7, 1528/1, 1528/2, 1528/3, 1529, 1530, 1531/1, 1532/2, 1539, 1540, 1541, 1542/3, 1542/5, 1542/6, 1542/7, 1542/8, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1549/1, 1549/3, 1549/4, 1549/5, 1550, 1551, 1552/1, 1552/2, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559/1, 1559/2, 1559/3, 1559/4, 1560, 1561, 1562/1, 1562/2, 1562/3, 1562/4, 1562/5, 1562/6, 1562/7, 1563/1, 1563/2, 1564/1, 1564/2, 1565, 1566, 1567/2, 1568, 1569, 1570, 1571/1, 1571/2, 1571/3, 1572/1, 1572/3, 1572/5, 1572/6, 1572/7, 1573, 1574, 1575, 1576, 1579, 1580, 1584, 1585, 1586, 1587/1, 1587/2, 1588/1, 1588/2, 1589, 1590/12, 1590/13, 1590/2, 1590/3, 1590/4, 1590/5, 1590/6, 1590/7, 1591/1, 1591/2, 1592/1, 1592/11, 1592/12, 1592/13, 1592/14, 1592/15, 1592/16, 1592/17, 1592/18, 1592/19, 1592/2, 1592/20, 1592/21, 1592/22, 1592/23, 1592/24, 1592/25, 1592/26, 1592/27, 1592/28, 1592/29, 1592/3, 1592/30, 1592/31, 1592/32, 1592/33, 1592/34, 1592/35, 1592/36, 1592/37, 1592/38, 1592/39, 1592/4, 1592/40, 1592/41, 1592/42, 1592/43, 1592/44, 1592/45, 1592/46, 1592/47, 1592/49, 1592/5, 1592/50, 1592/51, 1592/52, 1592/53, 1592/6, 1592/7, 1592/8, 1592/9, 1595/1, 1597/1, 1597/2, 1598, 1599, 1600, 1601/1, 1601/5, 1601/6, 1601/8, 1601/9, 1602/1, 1602/10, 1602/11, 1602/2, 1602/3, 1602/4, 1602/5, 1602/6, 1602/7, 1602/8, 1602/9, 1603, 1604/1, 1604/2, 1605/1, 1605/2, 1605/3, 1606/1, 1606/2, 1606/3, 1607/1, 1607/2, 1607/3, 1608/1, 1608/2, 1608/3, 1609/1, 1609/2, 1610/1, 1610/2, 1610/4, 1610/5, 1611, 1612/1, 1612/2, 1612/3, 1613, 1614/1, 1614/3, 1615, 1616/2, 1617/1, 1617/2, 1618, 1621/1, 1621/2, 1621/3, 1621/5, 1621/6, 1622/1, 1622/2, 1623, 1624/1, 1624/2, 1625/1, 1625/2, 1626/1, 1626/2, 1627/1, 1627/2, 1627/3, 1628, 1629/1, 1629/2, 1630/2, 1631/1, 1631/3, 1631/5, 1632, 1633, 1634/2, 1635/1, 1635/2, 1635/3, 1635/4, 1635/5, 1635/6, 1635/7, 1635/8, 1636/1, 1636/2, 1637, 1638/1, 1638/2, 1638/3, 1639/1, 1640/1, 1640/2, 1640/3, 1641/1, 1642, 1645/1, 1645/2, 1645/3, 1645/6, 1645/7, 1645/8, 1645/9, 1646/1, 1646/3, 1646/4, 1647, 1650/3, 1650/4, 1716, 1717, 1718, 1719/10, 1719/11, 1719/4, 1719/5, 1719/6, 1956/2, 1958 (del) v katastrski občini 2304 NOVA GORICA.

Varstveni režim spomenika:

- ohranjanje vseh varovanih sestavin spomenika;
- uporaba za namene, skladne z družbenim pomenom spomenika;
- prepoved postavljanja ali gradnje začasnih ali trajnih objektov, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo ter nosilci reklam, razen kadar so ti potrebni za uporabo, delovanje, ohranjanje in prezentacijo spomenika ter v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji zavoda;
- dopustne so načrtovane ureditve v infrastrukturnem koridorju na območju ob zahodni državni meji, ki služi potrebam infrastrukturnega opremljanja mesta, če te ureditve nimajo negativnih vplivov na varovane sestavine spomenika in so v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji zavoda;
- redno in strokovno vzdrževanje ter obnavljanje varovanih sestavin spomenika;
- redno in strokovno spremljanje, ki ga opravlja zavod;
- omogočanje znanstvenoraziskovalnih in učno-demonstracijskih del, ki prispevajo k boljšemu poznavanju spomenika in povečanju njegove pričevalnosti;
- pred posegi v prostor oziroma zemeljske plasti je treba opraviti arheološke raziskave, s katerimi se natančneje določijo ukrepi varstva ali arheološke ostaline nadzorovano odstranijo. Arheološke raziskave obsegajo tudi poterensko obdelavo arhiva arheološkega najdišča (raziskave);
- iskanje arheoloških ostalin ter uporaba iskalnikov kovin in drugih tehničnih sredstev za te namene nista dopustna;

– v primeru izjemnega odkritja, predvsem ostankov grajenih struktur, je treba ostaline ohraniti ali prezentirati na mestu odkritja.

Za premičnine, ki so sestavni del spomenika, dodatno velja varstveni režim, ki določa:

- ohranjanje in redno vzdrževanje opreme v njeni izvornosti in neokrnjenosti;
- prepoved uničevanja, poškodovanja, odnašanja predmetov in trgovanja s predmeti, ki so ovrednoteni kot del spomenika;
- izjemoma sta dovoljena premeščanje in uporaba opreme, kadar je to del funkcije predmeta, če premeščanje oziroma uporaba ne ogroža obstoja te opreme;
- izjemoma in ob upoštevanju standardov za varovanje in hrambo muzejskega gradiva je dovoljeno začasno premeščanje opreme za razstave in druge predstavitve.

Za knjižnico, ki je sestavni del spomenika, dodatno velja varstveni režim, ki določa:

- ohranjanje knjižnične zbirke kot celote;
- ohranjanje načela provenience knjižnične zbirke;
- zagotavljanje materialnega varstva v skladu z minimalnimi zahtevami za varovanje in hranjenje nacionalnega bogastva.

Varstveni režim vplivnega območja:

- dopustna je gradnja, ki se gabaritno prilagaja obstoječi stanovanjski gradnji;
- niso dovoljeni posegi, ki bi degradirali veduto na varovane grajene strukture in objekte samostana;
- niso dovoljeni posegi, ki bi degradirali prostorsko dojemanje glavnih dostopov do varovane grajene strukture in objektov samostana;
- niso dovoljeni posegi, ki bi degradirali arhitekturno zaključeno celoto samostana;
- dopustne so načrtovane ureditve v infrastrukturnem koridorju na območju ob zahodni državni meji, ki služi potrebam infrastrukturnega opremljanja mesta, če te ureditve nimajo negativnih vplivov na varovane sestavine spomenika in so v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji zavoda.

Podobmočje:

parcele 1515/1, 1515/4, 1515/5, 1515/6, 1516/3, 1516/5, 1516/6, 1517/1, 1517/2, 1517/3, 1518/2, 1518/3, 1518/5, 1518/6, 1519, 1520, 1521/1 (del), 1521/2, 1526/3, 1526/4, 1526/5, 1526/6, 1527/5, 1527/6, 1527/7, 1528/1, 1528/2, 1528/3, 1531/1 (del), 1532/2 (del), 1539, 1540, 1541, 1542/3, 1542/7, 1542/8, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1550, 1551 (del), 1552/1, 1552/2, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559/1, 1559/2, 1559/4, 1562/1, 1568, 1579, 1580, 1716, 1717, 1718, 1719/10, 1719/11, 1719/4, 1719/5, 1719/6, 1958 (del) v katastrski občini 2304 NOVA GORICA.

Varstveni režim:

- ohranja se zeleno območje brez pozidave;
- prepoved postavljanja ali gradnje začasnih ali trajnih objektov, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo ter nosilci reklam, razen kadar so ti potrebni za uporabo, delovanje, ohranjanje in prezentacijo spomenika ter v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji zavoda.

Obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja v vplivnem območju:

Obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja velja na naslednjih parcelah vplivnega območja:

parcele 1515/1, 1515/4, 1515/5, 1515/6, 1516/3, 1516/5, 1516/6, 1517/1, 1517/2, 1517/3, 1518/2, 1518/3, 1518/5, 1518/6, 1519, 1520, 1521/1, 1521/2, 1526/3, 1526/4, 1526/5, 1526/6, 1527/5, 1527/6, 1527/7, 1528/1, 1528/2, 1528/3, 1531/1, 1532/2, 1539, 1540, 1541, 1542/3, 1542/5, 1542/7, 1542/8, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1549/1, 1549/4, 1549/5, 1550, 1551, 1552/1, 1552/2, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559/1, 1559/2, 1559/4, 1562/1, 1562/2, 1562/3, 1562/4, 1562/6, 1563/1, 1563/2, 1568, 1579, 1580, 1636/1, 1638/1, 1642, 1716, 1717, 1718, 1719/10, 1719/11, 1719/4, 1719/5, 1719/6, 1958 (del) v katastrski občini 2304 NOVA GORICA.

Razglasitev premičnin:

OPIS PREMIČNIN: V inventarni knjigi premičnin so zbrani predmeti, ki so iz različnih vidikov pomembni za Frančiškanski samostan Kostanjevica, in sicer zaradi svoje umetniške, zgodovinske ali dokumentarne vrednosti. Zajeti so cerkvena oprema, posodje, paramenti oziroma liturgična oblačila, kipi, slike, pohištvo, relikvije, orodje in številni drugi predmeti, ki so v stoletjih delovanja samostana

postali del njegove zbirke. Najstarejši segajo v 17. stoletje. Pristojna organizacija je Goriški muzej Kromberk - Nova Gorica.

Škrabčeva knjižnica obsega približno 16.500 naslovov, datiranih od 15. do 21. stoletja. Poleg tridesetih prvotiskov (inkunabul) so v zbirki hranjeni tudi posamezni dragoceni naslovi tiskov iz 16. in 17. stoletja ter edinstven izvod Zimskih uric Adama Bohoriča (1584), ki vsebuje avtorjevo posvetilo Goričanu Juriju Ževu. Pristojna organizacija za knjižnico je Narodna in univerzitetna knjižnica. Premičnine, ki se razglašajo skupaj s spomenikom, so vpisane v inventarno knjigo. Inventarna knjiga je priloga odloka o razglasitvi.

Zahteve glede javne dostopnosti spomenika:

Cerkev je odprta za sakralne potrebe. Lastnik, posestnik in upravljavec spomenika morajo v sorazmerju s svojimi zmožnostmi omogočiti javnosti predstavljanje in dostopnost spomenika. Javni dostop ne sme ogrozati varovanih sestavin spomenika in osnovne sakralne namembnosti.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 24. 4. 2024.

PRILOGA 3

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga (besedilo, vsebina zakonske določbe, ki je podlaga za izdajo uredbe)

Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE) v 12. in 13. členu predpisuje način razglašanja kulturnih spomenikov.

12. člen (razglasitev nepremičnega spomenika, cit.):

(1) *Zavod pripravi predlog za razglasitev spomenika po lastni presoji ali na pobudo koga drugega. Če zavod zavrne pobudo za razglasitev, mora pobudnika seznaniti s svojo odločitvijo in z razlogi zanjo.*

(2) *Zavod mora o pripravi predloga za razglasitev seznaniti lastnike dediščine, ki naj bi se razglasila za spomenik, ter jim dati možnost, da podajo svoje mnenje v zvezi z razglasitvijo. Lastniki se obveščajo praviloma po pošti ali z javnim naznanilom, če je ta način zaradi večjega števila, težke dosegljivosti ali neznanega naslova primernejši (npr. na nepremičnini, katere razglasitev se predlaga, v uradnem glasilu, v sredstvih javnega obveščanja ali na drug primeren način). Kadar se izvede javna obravnava, obveščanje lastnikov v skladu s tem odstavkom ni potrebno.*

(3) *Zavod mora izvesti javno obravnavo, če gre za razglasitev spomeniškega območja. O javni obravnavi se javnost obvesti z objavo datuma obravnave, načinom dostopnosti gradiv, rokov za podajo mnenj in navedbo organa, ki mnenja sprejema. Obvestilo o obravnavi se objavi v vsaj enem javnem sredstvu obveščanja najmanj deset dni pred javno obravnavo. V času do javne obravnave mora biti zagotovljen javen dostop do gradiv, ki so predmet javne obravnave.*

(4) *Na javni obravnavi se predstavijo razlogi za razglasitev, osnutek akta o razglasitvi in kartografska dokumentacija. Vsakdo ima možnost, da ustno ali pisno poda svoje mnenje v zvezi z razglasitvijo. Zavod se mora do mnenj opredeliti.*

(5) *Postopek razglasitve spomenika lokalnega pomena vodi pristojni organ pokrajine ali občine ob smiselni uporabi določb drugega do četrtega odstavka tega člena. Predlog za razglasitev spomenika lokalnega pomena pripravi zavod.*

13. člen (akt o razglasitvi):

(1) *Spomenik državnega pomena se razglasi z aktom vlade, spomenik lokalnega pomena pa z odlokom predstavniškega organa pokrajine ali občine (v nadaljnjem besedilu: akt o razglasitvi).*

(2) *Akt o razglasitvi obsega zlasti:*

– *identifikacijo spomenika, vključno z določitvijo meje spomenika tako natančno, da so meje določljive v naravi in zemljiškem katastru,*

– *vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik,*

– *varstveni režim spomenika,*

– *vplivno območje, kadar je to zaradi zagotavljanja prostorske celovitosti spomenika potrebno, vključno z določitvijo meje vplivnega območja tako natančno, da so meje določljive v naravi in zemljiškem katastru,*

– *varstveni režim v vplivnem območju,*

– *morebitno obveznost javne dostopnosti spomenika,*

– *zahteve glede upravljanja ter morebitno obveznost sprejema načrta upravljanja in*

– *inventarno knjigo premočnin, ki so sestavni del spomenika, kadar je to potrebno.*

(3) *Na podlagi akta o razglasitvi se pravni status nepremičnega spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno z aktom o razglasitvi, zaznamuje v zemljiški knjigi kot zaznamba nepremičnega spomenika. Organ, ki je spomenik razglasil, pošlje akt o razglasitvi na pristojno zemljiško knjigo. Vpis nepremičnega spomenika v zemljiško knjigo se opravi po uradni dolžnosti.*

(4) *Zaznamba nepremičnega spomenika v zemljiško knjigo se ne izvede za spomeniška območja, razen v delih, ki obsegajo arheološka najdišča ali v delih, kjer zahtevo za zaznambo določi akt o razglasitvi.*

2. Rok za izdajo uredbe, določen z zakonom

Zakon ne določa rokov za izdajo odloka.

3. Splošna obrazložitev predloga odloka

Z upoštevanjem strokovnega predloga Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območne enote Nova Gorica (v nadaljnjem besedilu: zavod), prejetega maja 2024, je ministrstvo za kulturo presodilo, da je enota dediščine Frančiškanski samostan Kostanjevica v Novi Gorici (EID 1-04799) kulturni spomenik izjemnega pomena za Republiko Slovenijo.

Zavod je za enoto dediščine, ki je sicer že razglašena za kulturni spomenik lokalnega pomena z Odlomkom o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Nova Gorica (Uradno glasilo /Gorica/, št. 8/85), pripravil strokovni predlog z vsemi sestavinami, ki jih določa 13. člen ZVKD-1.

Zavod je v javni obravnavi z osnutkom odloka seznanil lastnike spomenika in nepremičnin v vplivnem območju. Besedilo odloka je bilo posebej poslano tudi Občini Nova Gorica. Zavod se je do vseh mnenj lastnikov opredelil in jih upošteval, kolikor je najbolj mogoče.

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV

Prvotno lastniško kapelo na Kostanjevici je dal leta 1623 postaviti grof Matija Turnski (Giovanni Mattia della Torre, živel od ok. 1595 do ok. 1675), ob njej je zgradil tudi manjši hospic za oskrbo romarjev. Do leta 1639, kot so datirane štukature na ograji pevskega kora, je bila zgrajena cerkev, ki je obsegala vsaj današnjo ladjo in vzhodno kapelo. Leta 1649 je grof Turnski cerkev s hospicem daroval redu bosonogih karmeličanov, ki so zgradili večji samostan, cerkvi dodali nov prezbiterij in jo do konca 17. stoletja povečali do danes ohranjene velikosti. Z jožefinskimi reformami je bil karmeličanski samostan leta 1785 ukinjen in zapuščen vse do leta 1811, ko so se v njem naselili frančiškani, ki bivajo v njem še danes. V času prve svetovne vojne je bil celoten samostan močno poškodovan, po vojni pa obnovljen in rekonstruiran.

Samostan stoji na griču Kostanjevica na jugozahodnem obronku Nove Gorice, tik ob državni meji. Glavni dostop je danes urejen po asfaltirani Škrabčevi ulici s severne strani, do samostana vodita tudi pešpot z južne smeri, prek naselja Pristava po Sončni ulici, in pešpot z zahodne, italijanske smeri – Pot na Kapelo (Via della Cappella). Ob slednji, ki samostan povezuje z mestom Gorica in pomeni glavni historični dostop, stojijo kamnite kapelice (ohranjene so štiri od prvotnih šestih). Proti vzhodu se samostan zaključuje z nizom visokih cipres, nato pa se teren dviguje v travnato površino. Kompleks samostana se v strnjenem nizu razteza v smeri vzhod–zahod, s cerkvijo Gospodovega oznanjenja Mariji na Kostanjevici in vitkim zvonikom na zahodnem delu ter enonadstropnim samostanskim traktom na vzhodu, ki ga dopolnjujejo posamezni pomožni objekti. Vzhodno ob cerkvi je v sklopu samostana urejen manjši odprt atrij z arkadami, pred osrednjim delom samostana pa se proti Pristavi odpira večji rožni in zelenjavni vrt. Fasade so ometane in obarvane z belo barvo, položne strehe so krite z opečnato kritino.

Glavni vhod v samostan in cerkev je dostopen s tlakovane ploščadi, do katere z zahoda vodi stopnišče z balustrsko ograjo. Proti jugu obrnjeno pročelje cerkve, ki z višjim osrednjim delom in nižjima stranskima jasno nakazuje tridelno delitev notranjščine, je bogato členjeno s plitvimi lizenami, kamnitimi portali in pravokotnimi okni. Nad osrednjim portalom, ki se zaključuje s prekinjenim trikotnim zatrepom in vazo, si v osi sledijo polkrožna niša z Marijinim kipom, veliko termsko okno in ovalna odprtina v trikotnem zatrepu. Na strehi se osrednji del fasade zaključuje s kamnitim podstavkom za kovinski križ v glavni osi in kamnitima obeliskoma ob straneh. Notranjščina enoladijske cerkve s pevskim korom, ravno zaključenim prezbiterijem, prehodnima bočnima kapelama in obhodnim hodnikom je bogato okrašena s štukaturami iz 17. in 20. stoletja. Obok v ladji in prezbiteriju je banjast, v kapelah in stranskih hodnikih križni, tlaki so kamniti, izdelani iz raznobarnega marmorja. V tlaku in na stenah cerkve je vzdanih več

bogato izdelanih nagrobnih plošč. Cerkev krasi šest oltarjev iz različnih obdobij in druga bogata oprema.

Samostan je izrazito podolžna stavba v osnovi iz 17. stoletja, nato večkrat predelana in podaljšana. Pod osrednjim delom samostana so prostorne obokane kleti, podkletena je zakristija, ki stoji vzhodno od cerkve ob atriju. Skozi kleti v zahodnem delu samostana je urejen dostop do grobnice Burbonov, ki je pod cerkvenim prezbiterijem in v kateri so v sarkofagih, izdelanih iz nabrežinskega apnenca, pokopani člani družine Burbonov skupaj s kraljem Karlom X, zadnjim kraljem Francije iz dinastije Burbonov. V pritličju samostana so urejeni zakristija, slavnostna dvorana, servisni prostori in učilnice. V vzhodnem traktu je urejena Škrabčeva knjižnica z razstavnim prostorom, preostali del je bivalni. Nadstropje samostana je v zahodnem delu prek meniškega oratorija povezano s cerkvijo, osrednji in vzhodni trakt sta bivalna. Večina celic, ki so razporejene severno in južno od osrednjega hodnika, ima kamnite oboke.

V samostanu je Škrabčeva knjižnica, ki velja za eno bogatejših zbirk v Sloveniji. Obsega približno 16.500 naslovov, datiranih od 15. do 21. stoletja. Poleg tridesetih prvotiskov (inkunabul) so v zbirki tudi posamezni dragoceni naslovi tiskov iz 16. in 17. stoletja ter edinstven izvod Zimskih uric Adama Bohoriča (1584), ki vsebuje avtorjevo posvetilo Goričanu Juriju Ževu. V samostanu je poleg izjemne grobnice in bogatega knjižničnega fonda Škrabčeve knjižnice tudi veliko kakovostne opreme, portalov, slikarskih in kiparskih del ter dragoceno cerkveno posodje in mašne obleke.

Spomenik obsega samostan in dostopno pot s kapelicami. Meja zavarovanega območja poteka pretežno po zamejitvi samostana s kamnitimi obzidji in opornimi zidovi, vključuje dostopno pot na severu in pot na zahodu do meje z Italijo.

Spomenik ima določeno tudi vplivno območje. To območje zajema prostor, ki neposredno vpliva na varovane vrednote samostana. Z ohranjanjem zelenega pasu griča in z ohranjanjem nizke pozidave ob vznožju se ohranjajo dominantnost in vedutna izpostavljenost spomenika ter glavni dostopi do njega. Znotraj vplivnega območja je določeno podobmočje, ki obsega zeleni pas pretežno z gozdom poraslega griča in sega na vzhodu do Rafutskega parka, na jugu in severu do pozidanih delov in na zahodu do meje z Italijo, ki se ohranja kot območje brez pozidave.

Varstveni režim v vplivnem območju je usklajen z veljavnim občinskim prostorskim načrtom glede gradenj in tudi glede zelenega pasu.